

Hoogeveen, 23 maart 2020

Betreft: Advies Beleidskader Participatiewet Hoogeveen 2020 – 2023

L.S.,

Met belangstelling hebben wij uw concept beleidskader Participatiewet Hoogeveen 2020 – 2023 gelezen. Waarvoor dank. Ondanks dat we blij verrast zijn over de helderheid en de toon van het document hebben we toch wat vragen/zorgen/adviezen.

Langdurig armen

Zoals uit uw cijfers valt op te maken is ongeveer 50% (het zogenaamde ijzeren bestand) van de bijstandspopulatie kansloos is op de arbeidsmarkt. Ze zijn te oud, hebben een ziekte of handicap, zitten al langer dan 5 jaar in de bijstand of ze hebben te maken met een zware persoonlijke problematiek. Er zit geen werkgever op deze doelgroep op hen te wachten. Zij zijn dan ook gedoemd tot levenslange armoede. Rest de vraag: Hoe gaan we als gemeente met deze groep om? Wij hebben daar als Cliëntenraad niet direct een antwoord op maar vragen wel aandacht voor deze groep. Een leven waarbij je door armoede uitgesloten bent van veel dingen die het leven nog een beetje leuk maken, is buitengewoon onprettig. Hoe voorkomen we als samenleving die uitsluiting en uitzichtloze hopeloosheid. Willen we dat? De Cliëntenraad vindt dan ook dat deze doelgroep meer aandacht hoort te krijgen in het Beleidskader. Het lijkt nu alsof ze er niet zijn. Kan er ook voor hen een passend aanbod komen, wellicht uitgevoerd door SWW? Het gaat dan niet zozeer om een aanbod richting vrijwilligerswerk, want dat komt er sowieso, maar om een aanbod richting levensvreugde, hoe vaag dat ook klinkt. Het zou bijvoorbeeld kunnen gaan om lidmaatschap van een koor, bioscoopkaartjes, een theatervoorstelling, een etentje of iets dergelijks.

Ethische onderbouwing

Een ethische onderbouwing van het Beleidskader missen wij sowieso al in dit stuk. Er wordt louter gekeken naar cijfers en niet naar de manier waarop de Gemeente Hoogeveen in de samenleving wil staan. Wij missen een visie op armoede en armen. Hoe wil de Gemeente Hoogeveen het nog een beetje menselijk houden? Is het menselijk om de genoemde 50% louter te voorzien van geld voor eten, drinken en een dak boven hun hoofd? Er is meer nodig om je als mens ook mens te voelen.

Wij missen een visie op de vangnetfunctie, op de balans tussen dwang en drang en de zorgplicht die de gemeente ook heeft.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Er dient een onafhankelijke cliëntondersteuning in de gemeente te worden georganiseerd, zoals dat ook voor de Wmo bij wet is georganiseerd. De genoemde cliëntondersteuning betreft niet alleen de zorg, het gaat om alle levensgebieden, dus ook werk en inkomen. De gemeente moet cliëntondersteuning zo organiseren dat die onafhankelijk is van de gemeentelijke dienstverlening en uitgaat van het belang van de cliënt. De cliëntondersteuner geeft informatie en staat iemand ter zijde bij de aanvragen en evt. het bezwaar maken. Vanuit het perspectief van de cliënt en niet

vanuit de belangen van de aanbieder of financier. Dit is een belangrijk winstpunt, ook voor mensen met vragen over werk en inkomen.

In de Verzamelbrief gemeenten juli 2016 heeft Jetta Klijnsma hier uitgebreid aandacht voor gevraagd en ook de Cliëntenraad heeft hier herhaaldelijk op gewezen, tot nog toe zonder enig resultaat.

Op dit moment is onafhankelijke cliëntondersteuning ondergebracht bij SWW, maar SWW biedt geen ondersteuning voor de doelgroep van de Participatiewet op het gebied van werk en inkomen. Het ontbreekt haar ook aan opgeleiden op sociaal-juridisch gebied.

Wij adviseren u de Cliëntondersteuning zo te regelen dat zij overeenkomt met de wet.

Rechten en plichten

Het is duidelijk dat het de plicht is van uitkeringsgerechtigden om zo snel mogelijk betaalde arbeid te aanvaarden. Helder zou moeten zijn binnen hoeveel tijd een trajectplan klaar is. Wij vinden 1 maand wel het uiterste. Re-integratie zou ook tot re-integratie moeten leiden en niet tot werken zonder loon. Alles moet worden ingezet om iemand aan betaald werk te krijgen. Werk zonder loon is demotiverend en heeft louter een negatief rendement. Mensen moeten niet worden rondgepompt zonder enig perspectief op een echte baan met salaris. In het trajectplan zouden duidelijke stappen vermeld moeten zijn. Ook reiskosten en andere vergoedingen horen erin vermeld te staan en een regeling met betrekking tot verlof- en vakantiedagen, kinderopvang etc.. Helderheid voor alles.

Bij 3.2. Onderzoek naar kanteling minimabeleid

Wij staan op het standpunt dat mensen die zich tijdens hun re-integratie positief opstellen ook positief beloond worden. Door de armoedeval kan het zo zijn dat mensen er financieel op achteruit gaan wanneer ze werk aanvaarden. Wij vinden het niet meer dan redelijk dat positieve inzet beloond wordt met een (Participatie)premie en dat hoeft dan niet alleen een uitstroompremie te zijn. Degene die betaalde arbeid niet aanvaard vanwege een eenmalige premie moet nog geboren worden. Uw angst daarvoor is onterecht en niet onderbouwd. Wij adviseren u het instrument van premie toekenning bij aanvaarden van een participatieplaats onverkort te hanteren.

Wij zijn bezorgd dat, wanneer u gaat kijken naar een kanteling van het minimabeleid, dit ertoe gaat leiden dat het ijzeren bestand (de zwaksten) nog meer zal moeten inleveren, terwijl zij het afgelopen jaar al extreem veel hebben moeten inleveren. De zwakste schouders hebben ongekende bezuinigingen over hen heen gekregen. U neemt daarmee het risico dat deze groep op korte termijn aan moet kloppen bij de schuldhulpverlening en daarmee is de samenleving dan weer een heel stuk duurder uit. Alle bezuinigingen op de zwaksten hebben gevolgen. Verdere bezuinigingen zijn wat ons betreft onverantwoord.

Werken moet lonen.

Mensen die de bijstand uitstromen naar betaald werk zouden nog door hun coach geholpen moeten worden met het aanpassen van hun toeslagen. Gebeurt dat niet dan zijn de gevolgen soms niet te overzien. Kan de werkgever ook naar de loonheffingskorting kijken?

Daarnaast geven wij u het advies om de loonsuppletie over contracten van 1 jaar toe te kennen met aan het eind van de contractduur een positieve afwikkeling.

Passend aanbod

De term passend aanbod komt regelmatig voor in het Beleidskader. Op zich valt een passend aanbod te prijzen en is het duidelijk een stap in de goede richting. De vraag is natuurlijk wat een passend aanbod is. In hoeverre heeft de "cliënt" het recht een passend aanbod te weigeren? Probleem is namelijk dat het aanbod niet wordt gedaan in een gelijkwaardige situatie. Probleem is ook dat wat de ene werkcoach als passend ervaart, de andere coach niet als passend ervaart. Hoe wordt die subjectiviteit voorkomen?

Wij adviseren u de processen dermate eenduidig op orde te hebben dat er geen/weinig ruimte is voor subjectiviteit in dezen.

Het passend aanbod hoort altijd schriftelijk vastgelegd te zijn.

Bejegening

Wij geven u het advies te monitoren hoe de uitkeringsgerechtigden de bejegening ervaren. Het overgeleverd zijn aan de bijstand levert bij veel mensen angst en onzekerheid op. Zij zitten in een frustrerende afhankelijkheidsrelatie. Zij zijn vaak bang om hun mening te zeggen of hun grenzen aan te geven uit angst voor een sanctie. Dit werkt contra-productief en is ook helemaal niet in lijn met Mobility Mentoring. Vandaar dan ook dat wij u adviseren de bejegening te monitoren, zowel tijdens als na het traject. Er dient een omslag te komen van wantrouwen naar de cliënt naar vertrouwen in de cliënt. Dit dient ook door de cliënt op deze wijze ervaren te worden.

Lobby productiebedrijven.

Wil je mensen naar betaalde arbeid leiden dan moet er natuurlijk wel werk zijn. Wij adviseren u in de arbeidsmarktregio een lobby in te zetten om zoveel mogelijk productiebedrijven en maakindustrie naar Drenthe te halen. De lobby zou provinciaal gestalte moeten krijgen. Er liggen nu kansen, omdat de Brexit een feit is en er minimaal 450 bedrijven in Engeland zich willen vestigen op het vaste land van Europa.

Met vriendelijke groet,

Namens de Cliëntenraad Sociale Zekerheid,

Bert Bouwmeester